

جنگ

اعتراض

"به خاطر نوزاد دشمنش شاید"

(مجموعه ای از بحث‌های فرهنگی، تحلیل‌های سیاسی، مقالات اجتماعی، داستانها، پیامها و نامه‌های راهبردی)

رضا آیرملو

پروفسور جامعه‌شناسی - سوئد

دو نیا آذربایجانلیلارین ۳-نجو کنگره سینه

"به سومین کنگره جهانی آذربایجانیان جهان"

سپتامبر سال ۱۹۹۹

- بیز بو "جهالت سیستمدن" و اونون "فرهنگی و اقتصادی ستمیندن" کورتولماخ ایچین ورییمیز مجادله ده، ایرانین باشکا بولگه لریندن و کیتله لریندن آیریلارخ دییل، بلکه ال اله وریپ، بیرلیکده مجادله اتمک زورونداییخ.

- آذربایجانلیلارین بیرلشمسی و بیرلیکده "کولتورل حقلارینی آلماک و آز گلیشمکدن کورتولماک" ایچین مجادله ورملری، اینی حالدا دا، اوز ایچینده ارتجاعی، سوموروجی، اسلامجی و فرصت طلب فردلر، دسته لر و قدرت سیون لر له اوز اوزه دورمالاری، و اونلاری اوز ایچلریندن طرد اتمک آنلامینا گلمکتدی.

- بیزیم و باشکا کیتله لرین اوز دیلیمیزی اویرنمک و اویرتمک حقیقیز بیر انسانی حقیقی، و فقط بیر مریض ذهنیتلر بو حقین وریلمسینی، بو یاساک دیلین فقیر اولماسینا باغلیابیلر، یا بو حقی آیینماسی ایچین، بیزیم دیلیمیزین ملی دیلیمیز اولاراک فارس دیلینین بیرینه اوتورماسینین لازیم اولماسینا آنلام وره بیلیرلر.

- "دنیا آذربایجانلیلارین ۳-نجو کنگره سی" خیالی آیریلماک ناغیلارین بیرینه، بو مرکزی ظالم سیاسی سیستمین بیر شکیل ایالتره دایاناراک، غیر متمرکز و عادل بیر سیستمه گچیشنه تاکید ادیب، بو زمینه ده بحث و کونوشماک یولونی آچمالیدی.

دو نیا آذربایجانلیلارین ۳-نجو کنگره سی

"دو نیا آذربایجانلیلارین ۳-نجو کنگره سی" بیر زماندا تشکیل تاپیرکی، گوزه ی آذربایجاندا اوزون روس امپریالیسمینین سونوجلاریندان کورتولماق مجادله سی سورمکده اولدوغو حالده، گونی آذربایجان خلقلری، گنه ده مولالارین دینی و سیاسی سلطه سینین آلتیندا جان ورمکده دی. جهالت، یوکسوللوخ، سینیف اوچورومو، و اینی حالدا، اقتصادی، اجتماعی و کولتورل

آزگلیشمیشلیخ، بو دینی ستم و دیکتاتورلوخ دوره سینین بیر قیسم محصولارینداندی.

اما اونوتامالیخ کی، ایران آذربایجانی بو دینی و سیاسی سیستمین یاراتیغی زور شرطلرین اوزوندن جان ورمکده یالنیز اولمادیغی حالده، بو آجی تاریخی ظلم و قدری، ایرانین باشکا بولگه لر، آزیلیکلار و انسانلاریلا بولمکتدی. بونلاردان آذربایجانین آزیلیکلاری- کورتلر، ارمنی لر، فارسار، گیلکلر و سایر- بو آجی قدری آذربایجان چوغونلوک دا اولان آذری کوناشانلارلا بولمکتدیلر.

***

آینی حالدا بیز آذربایجانلی و آذربایجانین آذریجه دانیشان کیتله لری، بیر مضاعف ستم دن ده درت چکیریز. بیز حله ده اوز آنا دیل و ادبیاتیمیزلا کونوشوپ، یازیپ و اورنیم و اویرتیم یایماک حقیندن محروم اولماکتایخ.

بو محرومیت اون بیلاردی کی آشیریجی فرصت طلبلرین چورک آعاجی اولماکتادی. فارس شوونیسترلرین^{۳۷} و میلیتچیلرین ادعاسینا گوره، بیزیم اوز دیلیمیزدن کونوشوپ، یازیپ و اوشاکلاریمیزا اویرتمک حقیمیزین اولماماسی، بو دیلین فقیر و فارس دیلینین داها غنی اولماسیدی.

تورک افراطی میلیتچی لر و ایرکچیلارا گوره ده، ایران کیتله لرینین بیر ملی دیله صاحب اولمالاری، اساساً زورونلو و لزومسوز اولاراک، فارس دیلین ملی بیر دیل سچمیز اساساً بیر شوونیسستی سیاستین محصولودی. اونلارا گوره، بیز بو حقسیز محرومیتی قالدیرماک ایچین، فارس دیلینین فارسارلا بیراکیپ و اونون یرینه اوز دیلیمیزی اوتورمالیخ. بویله بیر ذهنیتلر بیزی ایرانین باشکا کیتله و بولگه لریندن آیریپ و نتیجه ده، داها آزگلیشمیش قالماماغا محکوم اده بیلیرلر.

بو کارشیلک لی فاناتیک ذهنیتلرین هیچ بیر، بو اولکه نین تاریخی دیلیمسینی آنلامااکلا بیرلیکده، بیزیم بو تاریخی و ملی ایلیشکیمیزین لزومی، سببیلرینی و ریشه لرینین بو گلوبالاشمیش دنیاا بیلیمکتیلر.

بیزیم و باشکا کیتله لرین اوز دیلیمیزی اویرتمک و اویرتمک حقیمیز بیر انسانی حقدی، و فقط بیر مریض ذهنیتلر بو حقین ورلیمسی، بو یاساک

^{۳۷} افراطی و فاناتیک ملیتچی لیک. بیر فرانسالی عسگر آدیندان آلمیش.

دیلین فقیر اولماسینا باغلیبیلر، یا بو حقی آیینمسی ایچین، قدیمدن ملی دیلی اولاراک فارس دیلینین یرینه اوتورماسینین لازیم اولماسینا آنلام وره بیلیر. اما بیزیم ایاق آلتیندا قالمیش فرهنگی حقلریمیزی آماق ایچین وردییمیز حقلی مجادله میز، نه فارس و نه ترک افراطی ناسیونالیستلر و ایرکچیلارین الینه وریملی. بونلار توم دنیادا اولدوغو گیبی، کینه و نفرت دن باشکا اکمیش و اکمیجکلر.

***

بیز بو فرهنگی ستمین آلتیندا بوغولدوغوموز حالده، بیله بیر مرکزیتچی دوشونجه لره صاحب اولان دیکتاتور رژیملر، بو استراتژیک ایالت اولان آذربایجاندا یوکسوللوغون گدیریلیمسینین و بو بولگده صنعتی و کالکینما یولوندا یاتیریملار یاپماسینین قاباغینی کسمکتدیلر. بو حقیسز پایلاشما اونلارین ایرانین تمامی حقلری و ایمکانلارینی اوز اللرینده بولوندرورپ و ایرانین ولایتلری آراسیندا بیر عدالتلی بولممنین بیر محصولودی.

اما بیلیملیز کی بو "مضاعف فرهنگی و اکونومیک ستمی" یالنیز بیز آذربایجانین آذری دیلده دانیشانلارینا منحصر اولمادیغی حالدا، هم ایرانین باشکا کیتله لری و هم آذربایجانین آرتینلیخلاری بیز له بولمکتدیلر. دمک کی بو مطلق اسلامی حکومتین و اونون مرکزیتچی و شوونیستی دوشونجسی یالنیز بیز آذربایجان کیتله لری دییل، باشکا بولگه و ایالتلرده یاشایان کیتله لرین ده حقلرینی ورممکده، و بویله جه دیکتاتوری و آز گلشیمیش درتترینی چکدیرمکتدیلر.

بو سببلره گوره، بیز بو "جهالت سیستمین" و اونون "فرهنگی و اقتصادی ستمیندن" کورتولماخ ایچین وردییمیز مجادله ده، ایرانین باشکا بولگه لریندن و کیتله لریندن آیریلاراه دییل، بلکه ال اله وریپ بیرلیکده مجادله اتمک زوروندایمخ. افراطی دسته لرین ایراندان آیریلماک و استقلال تاپماک افسانه سینین قاباغیدندا دورمالیمخ. بیز توم ایران کیتله لری و ایلتلری ال اله وریپ بیر دموکراتیک و غیر متمرکز ایالت سیستمی یاراتمالایمخ. اونون ایچین ده، بیز باشکا ایالتلر و کیتله لر له بیر قالیپ، و بیرلیکده توم اولکمیزی و اونا باغلی اولاراک دا، آذربایجان و آذربایجان خلقلرینی ده، بو ستم و آز گلشیمکدن کورتارماک زوروندایمخ. دمک کی:

- بیزیم مجادله میزین سونوجا چاتماسی باشکا کیتله لر و بولگه لر دن ایریلماز اولدوغو حالده، ایرانین باشقا بولگه لر، کیتله لر و خلقلرینین دموکراسی، آزادلیخ و انسان حاکلارینین آلماسینا و تاینماسینا باغلیدی.

دوغرودان دوغرویا، آذربایجانلیلارین حقلرینین آیینمسی ایچین آذربایجانلیلارین ایرانین توم آزادلیخ، دموکراسی و دینی سومورودن کورتولماخ مجادله سینده حاضر اولماسی حالده، باشکا کیتله لرین حقلرینی آماک مجادلسینده کمک اتمک زوروندادیلار.

بو سببه گوره، بیزیم بیرلشیپ و بیرلیکده ایاق آلتیندا قالمیش حقلریمیزی آماک ایچین، نه فقط باشکا دیلرده- فارسجا، کردجه، وسایر- دانیشان کیتله لرین علیهینه دییل و اولابیلمز، بلکه باشقا محروم کیتله لر له، ال اله وریپ و بیرلشمک زورونلوغوندا اولدوغوموز آنلامینا دا گلگکتدی. دمک کی آذربایجانلیلارین آزادلیک مجادله سی، ایرانین توم محروم قالمیش و ازلمیش کیتله لرین مجادله سی اولدوغو حالدا، اونلارین دا مجادله سی آذربایجانلیلارین مجادله سی اولماکتادی.

حرمتملی وطنداشلاریم

آذربایجان اوزون تاریخنین بویوندا اوز قهرمانلاری، آیدینلاری، ایلریجیلری و انقلابچیلاریلا تاینماخدا اولدوغو حالده، هر یرده اولدوغو گیبی، هر زمان اوز ارتجاعی، جهالت پرور و سوموروجی وطنداشلاریندان دا درت چکیپ و قان آغلامیش و آغلاماکتادی. بو عنصرلر، مختلف زمانلاردا مختلف سویملرله، بیزم محرومیت لریمیزی سوموررک، محروم قالمیش انسانلار و کیتله لریریمیزی آلاماغا قاخمیشلار. بونلار دا ظاهر ده آذربایجان خلقتین فرهنگی ستمیندن و آزادلیک مجادله سیندن سوز اتمکتدیلر، اما باطن ده بو حقلی ایستکلرین آرخاسیندا اوز منفعتلرینی آختاریپ و خلقتین سوموروسونو گیزلتمه یه چالیشمیشلار و چالیشماکتادیلار. بیز اونوتامالییخ که هر یرده اولدوغو گیبی آذربایجاندا دا:

- هم یاخچی وار و هم کوتی،
- هم ظالم وار و هم مظلوم،
- هم سومورولن وار و هم سومورن،
- هم خائین وار و هم امین و،
- هم ستم چکن وار و هم ستم ورن.

دوغرودان دوغرویا اگر آذربایجان بوگون ستم چکمیش و دالی قالمیش سا، او ظالم، سومروجی، خائین و ستم ورنلرین خیانتلرینین و سومورولرینین محصولودی. بو عنصرلر بو گونه ده، اوزاکدان و یاخیندان ایراندا دین استعمارینی کولناماکدا و جمهوری اسلامینین شریعت استعمارچیلاری ایله ایش بیرلیگی یاپماختادیلار. دمک کی "آغاجی ایچیندن کورت بییر".

بو سببه گوره، آذربایجانلیلارین بیرلشمسی و بیرلیکده "کولتورل حقلارینی آماک و آز گلیشمکدن کورتولماک" ایچین مجادله ورملی، نه فقط بیر دموکراسی، انسان حقلری مجادله سی و بیر استعمار دینی دن کورتولماک مبارزه سی دی، بلکه آینی حالدا دا، اوز ایچینده ارتجاعی، سومروجی، اسلامجی و فرصت طلب فردلر، دسته لر و قدرت سون لرین له اوز اوزه دورمالاری، و اونلاری اوز ایچلریندن طرد اتمک آنلامینا گلمکندی.

بو عنصرلرین کوتو ایشلرینی آذربایجانلی اولماک و یا آذری جه دانیشماک آدینا اونوتوپ و باغیشیلمامالیدی.

حرمتملی ووطنداشلاریم

بو سببلره گوره بوگون "دوینا آذربایجانلیلارین ۳-چو کنگرسی" بیر بویوک وظیفه ی له اوز اوزه قالمخدادی. بو کنگره گرک موللا و دین سومروجی و گرک ده بو مرکزیتچی دوشونجنین و فرهنگ ستمینین مقابلینده قرار آلمالیدی. بو کنگره آینی حالدا، آذربایجاندا، ایران دا و منطقه نین باشقا خلقلر، جماعتلر، کیتله لر و انسانلارین آزادلیخ و دموکراسی و انسان حقلرینه قاوشماکلارینا آذربایجانلیلارین ایستگینی و اراده سینی گوسترملیدی.

بو کنگره، گرک:

- ۱- اوزونی توم توده لر و خلقلر له، اتنیک، دیل و دین آیریم یاپمادان دوست و کارداش گوروپ، و
- ۲- انسانلاری و کیتله لری حکومتلردن و سیاست سومورولریندن آیری توتمالیدی.

گرک فارس شوونیزمینین کارشیسیندا دوردوغو حالده، توم ایرانین و آذربایجانین خلقلرینین، بو جمله دن، فارسلا و فارسجا دانیشان کیتله لرین، کارداشلیغی، بیرلیگی و اوزون تاریخی بیرلیکده یاشاماک ایستینه، و بونا کارشی دا، کیتله لرین ایچریدکی و دیشاریدکی دشمنلری له مجادله اتمسینه تأکید اتملیدی.

بو کنگره آینی حالدہ، گرک اوزونی توم دینی و ارتجاعی دیکتاتورلوغا یاردیم
ادن آذربایجانلیلاردان، و توم اقتصادی، اجتماعی و کولتورل ستم و
سوموروجی لیگه خدمت ادنلردن، اوزاخ توتوپ، و آذربایجان و ایران
خلقرینین هر شکیده سومورولمسینی محکوم اتملیدی.

مطمئن اولمالی لیخ کی "دنیا آذربایجانلیلارین ۳-نجو کنگره سی" بو یوللارلا
هم آذربایجان خلقرینین تاریخی آزادلیخ، دموکراسی و عدالت ایچین
سواشینین ادامه ورجک، و خیالی آپریلماک ناغیلار یرینه، بو مرکزی ظالم
سیاسی سیستمین بیر شکیل ایالتلره دایاناراک، غیر متمرکز و عادل بیر
سیستمه گچیشه تاکید ادیپ، بو زمینه ده بحث و کونوشماک یولونی آچمالیدی.

بیر اوز اولکه و اویندن اوزاخ قالماغا محکوم اولموش آذربایجانلی اولاراخ،
سیزین بو یولدا اللرینیزی دوستجا سیخیر، و سیزه بو تاریخی یول سچمه و
یول گوسترمده، باشاریلارا قاوشماق ایچین قلبی آرزولاریمی سونوروم.

گرک کی آذربایجان، هر زمان اولدووغی گیبی، آزادلیخ سون لرین دوغوم،
یاشام و بیرلشمک یری قالسین و،

گرک کی آذربایجان خلقری ایرانین آزادلیغینین، دموکراسینین، انسان
حقلرینین و بو دینی دیکتاتوری و سومورجو رژیمدن کورتارماک مجادله و
سواش بایراغینی تاشیسین.

بیر کالالیم. مین یاشایین و یاشیالییم.

حرمتلریمله

رضا آپرملو سوسیولوگ دوکتور و دوستت- سوئد

- پیش بردن یک مبارزه توأم فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، نه به جدا شدن ما مردم آذربایجان از سایر توده ها و ایالتها، بلکه بر عکس، به اتحاد و همراهی ملی با بقیه کشور و توده ها بستگی پیدا میکند.

اتحاد و مبارزه مشترک آذربایجانیها برای "تحقق حقوق فرهنگی و رهانی از کم توسعه‌گی"، نه تنها مبارزه علیه دیکتاتوری، بهره کشی و استثمار دینی در کشور، بلکه همچنین مبارزه علیه افراد و نیروهای ارتجاعی، شریعتخواه، استثمارگر و فرصت طلب آذربایجان هم هست. اعمال ضد مردمی این عناصر نباید به خاطر آنکه آذربایجانی اند، یا به زبان آذری حرف میزنند، ندیده گرفته شده و مورد اغماض قرار گیرند.

- فقط ذهن های علیل میتوانند محرومیت توده های مردم ما از به کارگیری زبانشان را به حساب فقیر بودن آن زبان بگذارند، یا گرفتن حق فرهنگی پایمال شده ما را با جانشین کردن زبان ترکی به جای زبان ملی کشورمان یکی ببندارند.

- "کنگره سوم آذربایجانیان جهان" باید به جای قصه های خیالی جدائی از ایران، بر لزوم گذر از سیستم سیاسی متمرکز نابرابر طلب موجود به یک سیستم "غیرمتمرکز و عادلانه ای که بر شکلی از اشکال همکاری و همیاری ایالات ایران" بنا میشود، تأکید کرده، و راه بحث و گفتگو در این زمینه را بگشاید.

سومین کنگره جهانی آذربایجانیان جهان

"سومین کنگره جهانی آذربایجانیان" در زمانی تشکیل میشود که آذربایجان شمالی برای رهائی از آثار عقب ماندگی تاریخی خود مبارزه میکند، و خلقهای آذربایجان جنوبی کماکان تحت سلطه دینی-سیاسی ملاها در حال جان کندن اند. جهالت، فقر، نابرابری طبقاتی، و همچنین عقب ماندگی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی محصول این ستم و دیکتاتوری اند. نباید فراموش کرد که "آذربایجان ایران" از نظر جان کندن در این شرایط سخت تنها نیست، بلکه این ظلم و قدر تلخ تاریخی را با سایر مناطق، اقلیتها و انسانهای این کشور قسمت میکند. از آن میان، اقلیتهای آذربایجان شامل

کردها، ارمنی‌ها، گیلکها، فارسها و غیره به اندازه اکثریت آذری زبان آذربایجان از این قدر تلخ رنج می‌برند.

***

در عین حال، ما "آذربایجانیهای آذری زبان"، از یک "ستم مضاعف فرهنگی و اکونومیک" هم درد میکشیم. ما هنوز هم از حق طبیعی حرف زدن، نوشتن و تعلیم و تربیت زبان، ادبیات و فرهنگمان محروم هستیم. این محرومیت دهها سال است که منبع تغذیه فرصت طلبان افراطی فارس و ترک شده است. به ادعای نژادپرستان و شوونیستهای (chavuvinist)^{۳۸} فارس زبان، این محرومیت ناشی از فقیر بودن زبان و ادبیات ما، و غنی بودن زبان فارسی است.

در مقابل، ملی‌گرایان تندرو و نژاد پرستان آذری زبان هم مدعی اند که اساساً هیچ نیازی به زبان فارسی به عنوان یک زبان ملی برای همه مردم ایران نیست و گزینش زبان فارسی به عنوان زبان ملی ایرانیان صرفاً ناشی از زور و سرکوب شوونیستی است. اینان که قادر به درک و فهم چرایی، چگونگی و ضرورت پیوندهای تاریخی و ملی ایرانیان نیستند، برای رفع این محرومیت ناعادلانه، منحصر کردن زبان فارسی به فارسها و جانشین کردن آن با زبان ایالتی خودمان اند. البته که تحقق یک چنین خواستی جز جدائی مردم ما از توده‌ها و ریشه‌های ملی کشورمان، و جز تعمیق عقب ماندگی آذربایجان به جایی نخواهد انجامید.

مبارزه ما برای آموزش زبان مادریمان یک مبارزه برحق و عادلانه است و فقط ذهن‌های علیل میتوانند محرومیت توده‌های مردم از به کارگیری زبانشان را به حساب فقیر بودن آن زبان بگذارند، یا گرفتن حق فرهنگی پامال شده ما را با جانشین کردن زبان ایالتی به جای زبان ملی کشورمان یکی ببیندارند.

اما ملی‌گرایان تندرو فارس و آذری نباید سرنوشت مبارزه برحق مردم ما برای به دست آوردن حقوق پامال شده فرهنگی شان را تعیین بکنند. ملی‌گرایان افراطی و نژادپرستان در تمام دنیا جز کینه و نفرت نکاشته و نمی‌کارند، در اینجا هم نخواهند کاشت.

---

^{۳۸} ملی‌گرای افراطی و متعصب. گرفته شده از نام یک سرباز فرانسوی در جنگهای سال ۱۸۳۱.

مسأله فرهنگ و زبان اما، تنها مشکل ناشی از شوونیسم و تمرکز گرائی رژیمهای دیکتاتوری نیست. درست در حالی که مردم ما در زیر بار این ستم فرهنگی تحمیل شده درد میکشند، رژیمهای دیکتاتوری مرکزمدار تهران از سرمایه گذاری لازم برای زدودن فقر و فاقه در آذربایجان و ایجاد رشد و توسعه صنعتی این ایالت استراتژیک خودداری میکنند. این نیست جز آنکه دیکتاتوری آنان جز از راه تمرکز و انحصار قدرت دولتی در دستهای خودشان و عدم انتقال عادلانه آن به ولایات و مردم این کشور پیش نمیرود.

اما این ستم اقتصادی نیز منحصر به ما مردم آذری زبان نیست، بلکه سایر توده های ایران و همچنین اقلیت های آذربایجان را هم به همان اندازه دردمند میسازد. جمهوری اسلامی و ذهنیت بنیادگرا، ارتجاعی، مطلقگرا، مرکزمدار آن نه فقط از دادن حقوق ما توده های آذربایجان، بلکه همچنین حقوق توده های مناطق و ایالات دیگر هم خودداری کرده و همه را به تحمل دردهای ناشی از دیکتاتوری و عقب ماندگی محکوم کرده است.

این است که پیش بردن یک مبارزه توأم فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، نه از راه جدا شدن ما مردم آذربایجان از سایر توده ها و ایالتها، بلکه بر عکس، از طریق اتحاد و همراهی ملی با بقیه کشور و توده ها بستگی پیدا میکند. برای نیل به این منظورها، ما مجبور به ایستادن در برابر افسانه های جدائی و تجزیه طلبی مورد ادعای دستجات افراطی فارس زبان و ترک زبان هستیم. ما باید برای ایجاد یک سیستم اجتماعی- سیاسی "دموکراتیک و غیرمتمرکز" ایالتی با همه مردم و ایالاتی که درد مشترکی را قسمت میکنند، دست به دست هم بدهیم. باید یکی شویم و به یاری همدیگر تمامی کشورمان، از آنجمله آذربایجان و آذربایجانیها را، از این ستم، بیعدالتی، حکومت دینی و کم توسعهگی برهانیم. هم از این رو:

- مبارزه ما آذربایجانی های ایران جدا از مبارزه توده ها و مناطق دیگر ایران نیست و،

- پیروزی ما در این مبارزات بسته به تحقق آزادی، دموکراسی و حقوق بشر برای همه ملت، توده ها و مناطق ایران است.

به راستی که ما آذربایجانیها برای گرفتن حقوق به تاراج رفته مان راهی جز حضور مؤثر در مبارزات ملی مان برای آزادی، دموکراسی و رهائی از حکومت دینی نداریم. به بیان دیگر،

- مبارزه آزادیخواهی و حق طلبی آذربایجانیان، مبارزه همه مردم محروم و مظلوم ایران و،
- مبارزه هر جای ایران نیز مبارزه مردم آذربایجان است.
این است که مبارزه مشترک ما برای به دست آوردن حقوق پامال شده مان، نه فقط علیه مناطق و توده های دیگر، همچون فارس زبانها و کرد زبانها، بلکه نیازمند پیوند و اتحاد ناگزیر با این توده ها و ایالات است. بدین معنی:
- مبارزه آزادیخواهی آذربایجانیها مبارزه همه توده ها و خلقهای محروم ایران، و مبارزه آنان نیز مبارزه آذربایجانیهاست.

هموطنان گرامی

آذربایجان در همان حال که در طول تاریخ خود با قهرمانان، روشنفکران، ترقی خواهان و انقلابیون خود معروف بوده، از هموطنان مرتجع، طرفدار جهالت و استثمار دینی و غیردینی خود نیز درد کشیده و خون گریسته و میگرید. این عناصر، در ظاهر از ستم فرهنگی و مبارزه آزادیخواهی مردم آذربایجان حرف به میان می آورند، اما در باطن، این مبارزات را برای رسیدن به منافع شخصی خود مورد بهره برداری قرار داده، و در تلاش برای مخفی کردن اعمال ضد مردمی شان در پشت سر این خواستهای حق طلبانه اند. ما نباید فراموش کنیم که مثل هر جای دیگر دنیا، در آذربایجان هم،

- هم خوب هست و هم بد،

- هم ظالم هست و هم مظلوم،

- هم استثمار شده هست و هم استثمارگر،

- هم ستمکش هست و هم ستمگر.

به راستی که حال و روز ستمکشی و کم توسعه‌ی آذربایجان در امروزه روز محصول خیانتها و بهره‌کشی‌های این عناصر دینسالار، ظالم، بهره‌کش، خائن و ستمگر است. اینان در امروزه روز هم در حال استثمار مردم و همکاری با استثمارگران شریعتخواه رژیم جمهوری اسلامی اند. راست است که "کرم درخت را از درون میخورد"^{۳۹}.

به همین خاطر هم هست که اتحاد و مبارزه مشترک آذربایجانیها برای "تحقق حقوق فرهنگی و رهائی از کم توسعه‌ی"، نه تنها مبارزه علیه دیکتاتوری،

---

^{۳۹} ضرب المثل آذری- ترکی: "آغاجی ایچیندن قورت بییر".

بهره‌کشی و استثمار دینی در کشور، بلکه همچنین مبارزه علیه افراد و نیروهای ارتجاعی، شریعتخواه، استثمارگر و فرصت‌طلب آذربایجان هم هست.

اعمال ضد‌مردمی این عناصر نباید به خاطر آنکه آذربایجانی‌اند، یا به زبان آذری حرف می‌زنند، ندیده گرفته شده و مورد اغماض قرار گیرند.

هموطنان گرامی

به خاطر این ویژگیها و دردمندیهای تاریخی، "سومین کنگره جهانی آذربایجانیان" وظیفه بزرگی در پیش دارد. این کنگره باید بتواند:

- ۱- هم در برابر تسلط ملایان و بهره‌کشان دینی و،
- ۲- هم در برابر ذهنیتهای شوونیستی مرکزمدار و ستمهای فرهنگی-اقتصادی آن بایستد.

این کنگره باید خواست و اراده خود را برای همکاری و همراهی با خلقها، جماعتها، توده‌ها، ایالات و انسانهای دیگر ایران در راه رسیدن به آزادی و دموکراسی به صراحت بیان کند.

این کنگره باید هم بدون هر گونه تمایز قومی، زبانی و دینی، خودش را با همه توده‌ها و خلقهای ایران در رابطه برادری و برابری قرار دهد، و هم انسانها و توده‌ها را از حکومتها و سیاستها و سیاستبازان جدا ببیند.

باید ضمن ایستادگی در برابر شوونیسم فارس، بر ادامه برادری، برابری و زندگی مشترک تاریخی با همه توده‌های ایران و آذربایجان، از جمله توده‌های فارس زبان، و در مقابل، ادامه مجادله با دشمنان مردم در داخل و خارج کشور تأکید کند.

این کنگره باید خود را از همه آذربایجانی‌هایی که در کنار دیکتاتوری دینی و ارتجاعی جمهوری اسلامی ایستاده و در خدمت ستمگران و استثمارگران اقتصادی، سیاسی و فرهنگی قرار دارند، دور نگه داشته، و به صراحت تمام، هر گونه استثمار مردم ایران و آذربایجان را محکوم سازد.

اطمینان دارد که "سومین کنگره جهانی آذربایجانیان"، بدین طریق، مبارزه تاریخی آذربایجانیها برای آزادی، عدالت و دموکراسی را ادامه خواهد داد. و به جای قصه‌های خیالی جدائی از ایران، بر لزوم گذر از سیستم سیاسی متمرکز نابرابرطلب موجود به سیستم "غیرمتمرکز و عادلانه‌ای که بر شکلی

از اشکال همکاری و همیاری ایالات ایران" بنا خواهد شد، تأکید کرده، و راه بحث و گفتگو در این زمینه را بگشاید.

به عنوان یک آذربایجانی محکوم به دوری از کشور و ایالت و خانه اش، دست شما را برای تحقق این انتظارات تاریخی، به گرمی میفشارم، و آرزوهای قلبی ام را برای موفقیت تان در این راهیابی تاریخی تقدیم میدارم. باشد که آذربایجان همانند هر زمان دیگر، زادگاه، و محل پرورش و ملاقات آزادیخواهان ایران باقی بماند، و آذربایجانیها با هر زبان، قومیت و دین، پرچم آزادیخواهی، دموکراسی، حقوق بشر، سکولاریسم و رهائی از رژیم دیکتاتوری جمهوری اسلامی را به دوش بکشند.

متحد و سربلند بمانید و ند بمانیم

با احترام

رضا آیرملو

دکتر و دانشیار جامعه شناسی- سوئد